

Finsk-svenska gränsälvscommissionens yttrande gällande regeringens proposition med förslag till lag om havsbaserad vindkraft i den ekonomiska zonen och till vissa lagar som har samband med den

Finsk-svenska gränsälvscommissionen tackar Arbets- och näringsministeriet för möjligheten att avge ett yttrande i frågan. I propositionen föreslås det att det stiftas en ny lag om havsbaserad vindkraft i den ekonomiska zonen samt att lagen om Finlands ekonomiska zon och lagen om Energimyndigheten ändras. Finlands ekonomiska zon är ett internationellt havsområde som finska staten har rätt att utnyttja ekonomiskt. Enligt den nya lag som föreslås ska statsrådet i den ekonomiska zonen få välja ut områden som lämpar sig för havsbaserad vindkraft och fatta beslut om konkurrensutsättning av dem.

Vinnaren av konkurrensutsättningen ges ensamrätt att under en viss tid utföra undersökningar inom området i fråga och utnyttja området för projekt som gäller havsbaserad vindkraft. Utnyttjandetillstånd innebär ännu inte visshet om att ett havsbaserat vindkraftsprojekt får genomföras, eftersom genomförande av projektet också förutsätter andra tillstånd. Genom propositionen preciseras också vilken nationell lagstiftning som ska tillämpas på Finlands ekonomiska zon.

Påverkan på vandringsfisk

I propositionen konstateras att: *"Havsbaserade vindkraftsprojekt kan ha konsekvenser för vandringsfisk. Projekten kan påverka vandringsfiskarnas rutter, om de går runt projektområdena. Till följd av den havsbaserade vindkraften kan till födoarterna eller deras antal i vandringsfiskens födosöksområden förändras till följd av projekten, vilket påverkar fiskarnas födosöksvandringar."*

Kommissionen konstaterar att det finns ett stort behov för grundlig påverkansbedömning från havsbaserad vindkraft i det stora geografiska området från Bottenviken ända till Södra Östersjön. Särskilt behov finns att utreda potentiell påverkan på vandringsfiskbestånden (såsom lax, havsöring, vandringsvik, nejonöga och ål). För att en väl täckande bedömning skall vara möjligt finns ett behov för internationellt samarbete på Östersjö-nivå.

Med tanke på att vandringsfisk korsar statsgränserna kan möjlig negativ påverkan mot fiskbestånden sträcka sig över gränserna. I praktiken är påverkan på vandringsfiskbestånden till sin natur gränsöverskridande eftersom vandringsfiskarna rör sig över statsgränserna. Det är dessutom känt att tex. de norra Torne- och Kalix älvars vildlaxbestånd vandrar i stor utsträckning längs finska kusten.

I fall utbyggd havsbaserad vindkraft till Finlands ekonomiska zon eller områdesvatten skulle försvaga laxens livsförutsättningar på sin väg till lek i norr, eller på annat sätt försvårar vandringen kan detta ses som påverkan som sträcker sig över gränsen till Sverige.

Kommissionen föreslår, att det bör säkerställas, att det undviks för stor brådska gällande utbyggnaden av havsbaserad vindkraft innan en heltäckande påverkansbedömning på Östersjö-nivå är möjligt och det kan säkerställas att irreversibel skada inte orsakas på vandringsfiskbestånden.

Yttrandet har beretts av kommissionens vatten- och miljöingenjör Simja Lempinen. Kommissionen har godkänt yttrandet via e-post 28 juni 2024 och yttrandet har sparats i ACTA diariehanteringssystem.

Finsk-svenska gränsälvskommisionen